

Nowy

Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Sobota, dnia 29 kwietnia 1916 r.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie 12
mrk., półrocznie 6 mrk., miesięcznie 1
mrk. Za odosłaniem do domu 40 f. mies.

Redakcja i administracja
Zachodnia 37.

Cena ogłoszeń: I-sza strona i mrk
za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 1 mrk.
nekrologi i reklamy 40 f., ogłoszenia zwy-
czajne 20 f., ogłoszenia drobne 4 f. za wyraz.

Srebrne kule.

II.

(k. s.) W dalszym ciągu swoich wywodów wykazuje Chiozza Money, że dochód z produkcji angielskiej, jakkolwiek absolutnie wielki, relatywnie jednak mały, „nie wystarcza do pokrycia nawet najskromniej pojętych potrzeb narodu angielskiego, że naród ten, jakkolwiek w porównaniu z r. 1750 niezmiernie bogaty, jest jednak w gruncie rzeczy ubogim“. Money wykazuje na podstawie statystyki produkcji i konsumpcji, że wartość „netto“ dóbr materialnych, którą rozporządza Anglja w r. 1907 do pokrycia swoich potrzeb, wynosiła nie więcej jak 22,24 miliardów marek, i na tej podstawie zestawia następujący ciekawy bilans:

produkcja przemysłowa (netto)	15.240 milj.
produkcja rolnicza (netto)	4.200 milj.
produkcja rybaczka (netto)	240 milj.
wartość całej materialnej produkcji po potrąceniu materiałów dowlezionej i kosztów rozdziału tych materiałów	19.680 milj.
dodać do tego dowóz z zagranicy	12.920 milj.
Razem	32.600 milj.
Odjąć:	
1. wywóz angielskich produktów	10.360 milj.
pozostaje	22.240 milj.

Te 22,24 miliardów marek, wartości znajdujących się w Anglii na użytek jej ludności, czynią na głowę zaledwie 500 marek, z której to sumy muszą być pokryte nie tylko wszystkie bieżące potrzeby całej ludności, nie tylko zapełnione i uzupełnione naturalne zużycie, lecz także muszą tu znaleźć dla siebie pokrycie wszystkie potrzeby publiczne, państwowe i gminne.

Analizując dalej produkcję angielską w jej poszczególnych gałęziach, Money wykazuje, jak bardzo niedostatecznym jest w Anglii zużycie artykułów do cywilizowanego życia nieodzownie potrzebnych. I tak wartość nowych domów, wybudowanych w Anglii w ciągu roku 1907 wynosiła tylko 9 szylingów na głowę, wartość wyprodukowanych w tym czasie mebli tylko 4 szylingi, wartość towarów bawełnianych 14 szyl., wełnianych 23 szyl. na głowę, licząc po cenach fabrycznych.

Money szuka przyczyn tej względnie małej produkcji angielskiej, która do wewnętrznego spożycia oddaje za małą ilość produktów, w wadliwej organizacji angielskiego przemysłu, w chybionych spekulacjach, w niedostatecznej harmonii między teorią a praktyką, przedewszystkiem zaś w zupełnej nieracjonalnym rozdziale dochodów narodowych, których połowa przypada w udziale 12 procentom całej ludności. Ten nieracjonalny rozdział narodowego dochodu sprawia, że produkcja artykułów powszechnej potrzeby jest za małą, produkcja zaś artykułów zbytu za wielką, dalej, że równocześnie zbyt wielka liczba ludzi zdolnych do produkcji przemysłowej zostaje odciągnięta do nieproduktywnych usług osobistych.

W gorących słowach ostrzega badacz angielski swoje społeczeństwo przed „niedorzecznym i niebezpiecznym przekonaniem“, jakoby podstawy dobrobytu Anglii były trwałe. Angielskie gospodarstwo społeczne jest, zdaniem Moneya, pozbawione równowagi stałej, której stworzenie i zapewnienie może pewnego dnia okazać się wręcz niemożliwym dla angielskiego narodu. Znaczenie węgla, który stanowi zasadniczą podstawę dotychczasowego dobrobytu Anglii, musi zmniejszać się w miarę wzrostu eksploatacji pokładów węglowych przez państwa. Jeżeli więc Anglja dość wcześnie nie zdoła także w innych dziedzinach osiągnąć lepszych niż dotąd rezultatów, to dobrobyt jej musi zniknąć. I najbliższe 150 lat mogą widzieć tak samo szybki upadek gospodarczej świetności angielskiej, jak poprzednie 150 oglądały jej wzrost.

Wszystko to zbadał i napisał uczony angielski na kilka miesięcy przed wojną, nie przeczuwając, że katastrofa zupełnie w skutkach swych niewymierna, nastąpi lada miesiąc. Wszystkie jego wywody odnoszą się też do ewolucji pokojowej. Katastrofalnych skutków wojny nie bierze on zupełnie w rachubę. Tymczasem jednak wojna ta przyszła, a kanclerz skarbu angielskiego postanowił strzelać w niej przedewszystkiem—srebrnymi kulami...

System angielskiego życia gospodarczego, który przed wojną wykazywał tak wielkie braki, że na ich podstawie badacz angielski przewiduje wręcz upadek ekonomiczny Anglii, doznał wskutek wojny ciosów kolejno coraz cięższych, z których każdy wystarczyłby, aby tym systemem zachwiać bardzo niebezpiecznie. Zużycie kapitału, olbrzymie straty we flocie handlowej i wojennej, przedewszystkiem zaś ruina w produkcji przez powołanie do służby wojskowej całych mas męskiej ludności — oto najważniejsze przyczyny, dla których srebrne kule Lloyda Georgea okazały się bronią w tej wojnie bynajmniej nie rozstrzygającą. Anglja godząc temi kulami w Niemcy, godzi niemi także w siebie, a ograniczone braki jej systemu gospodarczego, które przed wojną wykazał tak gruntownie ekonomista angielski, sprawiają, że szkody, z tych ciosów wynikłe, będą dla Anglii o wiele bolesniejsze i bardziej niebezpieczne, niż dla mocarstw centralnych.

(Nowa Reforma).

W sprawie akcji żywnościowej amerykańskiej na terenie okupacji niemieckiej w Królestwie Polskiem dowiaduje się „Kurier Polski“ ze źródła zupełnie wiarogodnego, że dotychczas nie nadeszło urzędowe zawiadomienie o zgodzie Anglii i Rosji na dowóz tej żywności. Podawane dotychczas, aczkolwiek zupełnie pewne, bo pochodzące ze sfer miarodajnych, o zgodzie tej wiadomości, miały charakter informacji prywatnych.

Przegląd wypadków wojennych.

Podczas ostatnich dni, łącznie z rozkwitającą wiosną, z dobroczynnymi promieniami słońca, rozwijają się akcje militarne omal na wszystkich frontach.

Lecz zdaje się, że uwaga miljonów spektatorów zwrócona jest głównie na front zachodni.

Walka na froncie tym jest, że się tak wyrażę „najciekawszą“, a to z tego względu, że walczy tam równa kultura, równie doborowe wyposażenie w materiał techniczny i ludzki.

Walka na terenie zachodnim prawie przez cały czas wojny odznacza się nadzwyczajną gwałtownością, a przytym obserwacją z obu stron — żadna ze stron wojujących nie ustąpię piędzi ziemi, chyba, że już jest do tego zmuszona. Masowego odwrotu nie widać tam, odwaga i środki techniczne walczą na wysięgi o laury pierwszeństwa, słowem, walka na terenie zachodnim jest walką stylową XX wieku.

Wszystko, co ludzki umysł zdołał stworzyć, stanęło do usług techniki wojennej.

W ostatnich dniach walka na terenie tym wzdłuż całej granicy wojsk.

Rozpada się ona obecnie na trzy części: w Wogezech walki, po dłuższym spokoju, przechodzą w stan gorączkowy, koncentrują się głównie na północnym wschodzie od Celles.

Drugą część stanowią boje pod Verdun. W ostatnim tygodniu okolicie Mort Homme były świadkami mo- że najzacieklejszych zmagani o przed murza wielkiej fortecy.

Jakże fatalnie słuszna jest nazwa Mort Homme, Martwy Mąż! Rzeczywiście wzgórze to, tak nieznaczące i nieznanne w czasie pokoju, stało się obecnie punktem, o który walczą narody.

Wzgórze Mort Homme będzie kiedyś naturalnym pomnikiem po tyśiącach, po dziesiątkach tysięcy poległych, którzy z bronią w ręku walczyl, aby je zdobyć.

Nad stosami martwych mężów wznosi się okrwawiona wyżyna „Martwy Mąż“!

Trzecią część walk stanowią północne boje między Niemcami i Anglikami. Terenem walk tych są okolice Ypern, kanału La Bassée, St. Eloi linja Langemark-Ypern.

Na froncie tym aż na północ od Sommy walczą synowie Albionu z zimną krwią i systematycznością.

W tym odcinku frontu walki są nie efektowne, ale, zdaje się, najbardziej trudne. Technika osiągnęła szczytu swej doskonałości. Walki toczą się o poszczególne wyrwy.

W ostatnich dniach niektóre rowy strzeleckie zostały opuszczone przez wojska niemieckie.

Gdy sobie wyobrazić czym jest taka walka pod Ypern — trudno sobie wtedy przedstawić zwycięstwo.

Dwa rządy podziemnych betonowych i żelaznych fortyfikacji w nich ludzie, omal, że nie opancerzeni, w chelwach, w maskach z lornetkami z ka-

rabinami o lufach wymierzonych w punkty, znajdujące się naprzeciw rowów — oto obecna walka...

I jak tu zwyciężyć? To też walczące strony w odcinku tym nie święcą większych zwycięstw.

Na froncie rosyjskim ofensywa polegająca na „ulżeniu“ Francji dobiega swego końca, na froncie włoskim gwałtowne bezskuteczne walki, na froncie południowo-wschodnim bomby, na froncie dyplomatycznym knowania podziemne...

Front dyplomatyczny! Rozciąga się on wzdłuż granic wszystkich państw wojujących i neutralnych, nicją pajęczą wikła świat cały.

Obecnie wre walka wzdłuż całego „frontu“ tego.

Na głównym miejscu, a raczej na najpoważniejszej pozycji, widnieje dziwna część frontu, wygięta, zakłkana — to konflikt między Stanami Zjednoczonymi a Niemcami...

Konflikt ten wywołany ostatnią notą, przedstawia się tajemniczo. Niespodzianka wielkanocna — nota p. Wilsona staje się coraz bardziej zagadkowa.

Jest-li to nowy bluff amerykański, czyli też faktycznie „ostatnie“ poważne słowo polityki St. Zjednoczonych? — oto pytanie, na które odpowiedź jest zaprawdę trudną.

Prasa niemiecka traktuje notę naogół bardzo poważnie.

„Berliner Tageblatt“ oraz „Vossische Zeitung“ poświęciły sprawie tej kilka obszernych artykułów — przebiega przez nie zrozumienie powagi chwili. Oba pisma starają się utrzymać opinię w stanie oczekiwania, lecz nie gorączkowym, a spokojnym. Nie należy być ani optymistą, ani pesymistą, należy umieć czekać i nie przesądzać faktów — oto zdrowa rada. Tymczasem inne pisma niemieckie, jak naprz. „Kreuzzeitung“ stara się przeprowadzić dowodzenie, że wojna z Ameryką będzie korzystną dla Niemiec...

O ile przypomnimy sobie oświadczenie sekretarza stanu p. Jagowa, w „Nordd. Allg. Zeitung“, że Niemcy przeprowadzą swoją taktykę łodzi podwodnych bez żadnych uchybień — a przeczytamy obecnie uważnie notę amerykańską — to zda się, że niema punktu wyjścia.

Lecz dyplomacja obu zainteresowanych krajów pracuje. Nie bezcelowo odbywają się, jak donoszą z Berlina i Nowego Yorku dziesiątki narad dyplomatycznych.

Prawdopodobnie już w przyszłym tygodniu będziemy w posiadaniu nowych poważnych danych, z których zdołamy wysnuć więcej horoskopów na przyszłość, niż z obecnych.

A więc, chwilowo, posłuchajmy się dobrej rady prasy niemieckiej i... umiejmy czekać...

Lecz á propos, nasuwa nam się refleksja stworzona przez asocjacja pojęć, mianowicie, czy nie można powiązać postępowania Stanów Zjednoczonych, z pewną presją, którą zaczyna na nie oddziaływać była matka — metropolia Wielka Brytania.

Cóby znaczyl projekt utworzenia w Ameryce „trustu zamorskiego“.

Trust zamorski—taki jaki utworzyła Anglja w Holandji—jest to, nazywając rzecz po imieniu—przeprowadzenie ścisłej kontroli nad wywozem, a to w celu większej doskonałości blokady.

Fakt zda się odosobniony, a jednak tak go łatwo powiązać z innymi.

Anglja działa. Może jest to skutkiem stanowczych żądań Francji, lecz ostatnio czyni Wielka Brytania przygotowania do nowych poważnych działań. Obecnie postanowiono wystawiać pod chorągwie tygodniowo 15.000 nowego żołnierza, bez względu na to czy są żonaci lub nie. Anglja pozbywa się wygodnego sentymentu i kultu „home“ i czyni jak i inni jej sprzymierzeńcy, wystawia co ma do walki.

A wewnątrz kraju rozwija się intensywna praca pomocnicza. Kilka danych ilustruje nam pracę tą dostatecznie. Podług sprawozdania sekretarza ministerjum amunicji p. Addisona 18.000 fabryk zajętych jest dostawą do armji; w fabrykach tych pracuje 1.900.000 robotników, a w tym 200.000 kobiet.

A więc i Anglja wplaca na przyszyły obrachunek...

Lecz koalicja czyni już w obecnej dobie pewne wyplaty, a nawet zaliczki, może i ryzykowne.

Pierwszy wierszytel, z którym zaczyna koalicja regulować rachunki—to Japonja.

Umie ona sprytnie i energicznie dopiąć celu—uzyskała już wielki atut i, podług ostatnich doniesień, Rosja i Anglja dały jej swobodę działań w Chinach.

Atut to zaprawdę dla Japonji ogromny.

Przecież w swych marzeniach politycznych traktują mali japończycy wielkie Chiny, jako kraj, która w przyszłości do nich należeć będzie...

Czy sprawdzają się te marzenia i sny dalekie synów Boga Słońca?

Odpowiedzią na to pytanie—to wewnętrzny stan Chin—to upadek lub spotęgowanie się rewolucji...

Szczęśliwa Japonja! Widzi przed sobą jasno cel do którego dąży, szczęśliwa podwójnie, gdyż widzi jego urzeczywistnienie.

A my... Pogrążeni w mroku nieświadomości i powikłań, rzućmy na rozrukane morze żywiołu wojennego, pracujemy i czekamy na przyszłość po wojnie. Z. L.

Kronika

Przed obchodem 3 Maja.

Zarząd Polskich Kursów Pedagogicznych nadesłał nam komunikat następujący:

W roku bieżącym upływa 126 lat od chwili, gdy w przededniu zgonu, na chmurnym niebie naszego życia państwowego zaświtała nowa, promienna zorza nad Polską!

Dzisiaj, gdy z morza krwi i łun pożarnych, wśród huk armat, w zgiełku bitew odradza się myśl o wolnej Polsce,—pamięć 3 Maja musi być szczególnie świętą:

Obchód publiczny rocznicy musi być powszechnym ślubem narodu wobec Ojczyzny na życie twórcze, i ofiarne!

W dniu 3 Maja winno szczególną rozwinąć pracę nauczycielstwo nasze, pomnie wskazań przeszłości, że „jaką sobie wykształci młodzież, takich będzie mieć Rzplta obywateli“.

I dlatego Polskie Kursy Pedagogiczne Wydziału Szkolnego Magistratu m. Łodzi podejmują szereg prac przygotowawczych, organizując uroczysty obchód we własnym lokalu uczestniczy w pochodzie.

Do udziału w pracach tych Zarząd Polskich Kursów Pedagogicznych wzywa wszystkich swych słuchaczy.

Cheśmy przez to ułatwić nauczycielstwu szkół elementarnych zebranie odpowiedniego materiału, któryby mogli podać młodzieży działaniu naszego miasta w uproszczonej ubarwionej postaci.

Niechaj w pochodzie manifestacyjnym po ulicach Łodzi nie zbraknie wielotysięcznej rzeszy naszej dziatwy szkolnej, która w ten sposób zaświadczy wobec wszystkich obywatelskie, zdrowe tendencje wychowawcze naszego nauczycielstwa łódzkiego.

Niech poezja, wpleciona w treść uroczystości majowych i pogadanek po szkołach, odtworzy wybitne momenty działań i zmagaj przeszłości naszej, niechaj młodzież i dzieci chwytają pamięcią słowa z natchnienia płynące—niechaj biorą czynny udział starzy i młodzi w obchodzie rocznicy wiekopomnej, aby mocno w umysłach i sercach wszystkich utrwaliła się nadzieja wschodu słońca promiennego, aby wszyscy obywatele tej ziemi odczuli „dawne serca bicie“, tęsknotę słów wielkiego poety:

„Hej! naszym krzywdom granic!“

Program prac przygotowawczych i uroczystości:

1. Sobota—6 g. wiecz.—Wykład metodyczny: prof. Swidwińskiego „Organizacja obchodów rocznic narodowych po szkołach—jako doniosły czynnik wychowawczy“.

2. Wtorek—6 g. wiecz.—Wykład prof. Remiszewskiego „O konstytucji majowej“.

3. Sroda—8 g. rano.—Udział w Pochodzie.

4. Sroda—6 g. wiecz.—Obchód uroczysty w lokalu Kursów—Dzielną № 44.

Zarząd Polskich Kursów Pedagogicznych przy Wydziale Szkolnym Magistratu w Łodzi.

Spółeczeństwo polskie w Łodzi z entuzjazmem i gorączkowym pośpiechem zajmuje się przygotowaniem do obchodu rocznicy 3 Maja, aby należycie godnie uczuć poraż pierwszy jawnie obchodzoną w naszym mieście pamięć tej najświętszej w dziejach naszych i kart historii. Komitet obchodu z całym pietyzmem opracowuje szczegóły programu obchodu, który zaiste zapowiada się imponująco.

Do 72 miejscowych instytucji społecznych polskich rozesłano za proszenie treści następującej:

„Mamy honor zakomunikować W. Panom, że w Łodzi, podobnie jak na całej ziemi polskiej, dzień 3-go Maja—jako dzień święta narodowego—będzie uroczysto obchodzony. Wierząc w obywatelskie uczucia kierowników instytucji W. W. Panów, niniejszem wzywamy Ich, aby przyczynili się do uświetnienia obchodu tej wielkiej Narodowej rocznicy“.

Podług programu uroczystości obchód środowy upamiętniony zostanie zawieszeniem pracy w instytucjach, biurach, sklepach, zakładach przemysłowych przez dzień cały, lub conajmniej od godz. 9 rano do 2 po południu.

Przez ten czas również wstrzymany będzie również ruch tramwajów miejskich, zaś pracownicy tramwajowi wezmą udział in gremio w obchodzie.

W świątyniach miejscowych wszystkich bez wyjątku wyznani odbędą się uroczyste nabożeństwa, z udziałem młodzieży szkolnej, korporacji cechowych, instytucji społecznych i t. d., zaś niezależnie od uroczystego pochodu publicznego odbędą się w całym szeregu instytucji poszczególne obchody, rauty, odczyty, w zamkniętych lokalach stowarzyszeń. Obchód publiczny rozpocznie się o godz. 11, Mszą polową z udziałem całego łódzkiego społeczeństwa polskiego, duchowieństwa, szkół miejscowych, cechów z chorągiewkami, delegacji instytucji społecznych i zawodowych i t. p. Po uroczystym nabożeństwie wyruszy pochód z rynku Targowego przez ulice miasta, udekorowane z największym możliwie przepychem w barwy, godła i emblematy narodowe, białe orły, sztandary polskie, herby Polski i Litwy, kwiaty, dywany, flagi na domach, balkonach i w oknach. Uczestnicy pochodu dekorowani będą godkami i emblematami o barwach narodowych, wszędzie Orły, Pogonie, Sztandary.

Pochód z udziałem chórów śpiewających, orkiestr, w szyku, opracowanym przez specjalny program, popłynie rzeką tryumfalną przez ulice Dzielną, Piotrkowską, ku kościołowi Sw. Stanisława Kostki.

Dzieci miejscowych zakładów naukowych zbiorą się rano o godz. wpół do ósmej w lokalach szkolnych, poczem w orszakach, z nauczycielami na czele wyruszą o godz. 9 rano do świątyni na nabożeństwo.

Po wystąpieniu nabożeństwa młodzież szkolna udaje się wprost na rynek Targowy, skąd po wystąpieniu Mszy Polowej starsze dzieci i młodzież wezmą udział w pochodzie, zaś młodsze, jako słabsze, zostaną rozpuszczone do domów.

Aby umożliwić dziatwie szkolnej kilkugodzinne uczestnictwo w tak podniosłym obchodzie, kierownicy szkół poruszyli projekt pożywienia dla dzieci.

Po obchodzie dziatwa szkolna uda się na specjalne przedstawienie dla młodzieży w Teatrze

gdzie daną będzie sztuka narodowa „Kościuszko pod Racławicami“.

Po południu mają się odbyć w różnych punktach miasta odczyty. Między innymi odczyty zostaną wygłoszone w Resursie Rzemieślniczej Chrześcijańskiej, w Domu Ludowym Stow. robotników chrześcijan przy ul. Przejazd 34, Stow. rob. przem. włóknistego „Praca“, w sali jadalnej fabryki Geyera i t. p.

W sali Koncertowej przy ul. Dzielnej Komitet Obchodu 3 Maja urządza koncert-raut dla uczestników obchodu, delegatów instytucji i Stowarzyszeń. (a)

Komitet żydowski również rozwija pracę wyteżoną, celem podkreślenia swej solidarności z obchodem rocznicy Ustawy, która żydom gwarantowała niezachwianą wolność wyznania.

Komitet żydowski stanowi gminę żydowską in corpore a nadto pp.: Barciński, Maurycy Poznański, Kernbaum, E. Hejman i J. Saks.

Nabożeństwo uroczyste odprawione zostanie w synagodze gminy, przy ulicy Wolborskiej, poźatem postanowiono wpłynąć na Komitet synagogi przy ul. Zielonej, aby także nabożeństwo i w tej zostało odprawione.

W pochodzie narodowym gmina żydowska ma specjalne miejsce.

Narodowe emblematy.

W związku z zbliżającym się obchodem 3 maja wytworzył się zapomiany i zakazany przez władze rosyjskie przemysł, który zwłaszcza obecnie wzmógł się.

W sklepach materiałów piśmiennych, galanteryjnych, sklepach spółdzielczych produkuje się obecnie niebyłą ilość naszych emblematów narodowych w postaci chorągwi, sztandarów, papierowych chorągiewek i t. p.

Zaznaczyć należy że ceny są przystępne. To też popyt na wyroby te jest znaczny.

Kooperatywa kredytowa.

Stow. Właśc. Nieruchomości powołało do życia niezmiernie ważną instytucję samopomocy obywatelskiej, której czynności obejmować będzie całokształt potrzeb właścicieli nieruchomości, a mianowicie kooperatywy kredytowej. Instytucja ta załatwiać będzie następujące zadania: W komisji finansowej wszelką pomoc pieniężną, a mianowicie:

a) celem ułatwienia stowarzyszonym opłaty zalegających rat Tow. Kredytowego m. Łodzi;

b) dla udzielenia stowarzyszonym pożyczek pod zastaw wartości pieniężnych (papierów publicznych, polis życiowych itp.) albo hipotecznych, ratując od wyzysku spekulacji;

c) dla zasilenia funduszami innych wzajemnych zrzeszeń przy Stowarzyszeniu, aż do czasu, gdy te nie wytworzą same dostatecznego kapitału obrotowego.

Komisja gospodarczo-doradcza udzielać będzie odnośnych wskazań: rad w kwestjach najoszczędniejszego i racjonalniejszego zarządzania domami, polecać osoby zasługujące

na zaufanie; stróżów domowych, pośredniczyć przy wynajmie lokali, pośredniczyć przy dostarczaniu fachowców i potrzebnych materiałów hurtowo przy różnych remontach i t. p.

Dla najtańszego ubezpieczenia od ognia budowli i ruchomości powołano Komisję Ubezpieczeniową, która zachowa wszelkie prawa przepisów rządowe, oraz prawa Towarzystwa Wzaj. Ub. Bud. w Królestwie Polskiem.

Komisja budowlana obejmie sporządzenie kosztorysów na wszelkie budowle i urządzenia sanitarne, sprawdzanie ofert i kalkulacji dostawców, przeszacowywanie starych budowli, dokonywanie szacunków na zasadzie Tow. Wzaj. Ub. bud. od ognia, oraz Tow. Kred. m. Łodzi. W zakresie kompetencji Komisji prawnej wchodzi:

Udzielanie porad stowarzyszonym w kwestjach wynikających z ich osobistych interesów.

Pośredniczenie przy lokacie sum na hypotekach, sprzedaży lub kupnie domów i placów itp.

Czuwanie nad prawomocnym biegiem czynności wymienionych poprzednio komisji i porady w poszczególnych, a z temi czynnościami związanych wypadkach, z inicjatywy komisji.

Aby zapewnić kooperatywie podstawy demokratycznej współdzielczości ograniczono liczbę stowarzyszonych udziałów członkowskich do maximum 10-ciu na każdego członka. (ko)

Stan rzemiosł.

Ogólny stan drobnego przemysłu metalowego przedstawia się w nader trudnych warunkach.

Drobne wytwórnie utrzymały swe warsztaty i narzędzia pracy.

Liczba pracowników zmniejszyła się znacznie. Znaczną część zabrakła zagranicą. Z pośród blacharzy większość w Łodzi jest nieobecna. Wiele warsztatów pracuje jedynie w tym celu, aby zapewnić zarobek pracownikom, jest to jednak możliwe w małych pracowniach.

Nad polepszeniem bytu rzemieślników i obmyśleniem środków zaradczych pomocy powinno w pierwszej linii zastanowić się odnośnie sekcje Resursy Rzemieślniczej tak chrześcijańskiej i żydowskiej.

Listy prowincjonalne.

„Gazeta Łosowa“ w sprawozdaniu giełdowym pisze:

„Do zjawisk nieoczekiwanych zaliczyć trzeba bardzo mocne usposobienie dla większości listów prowincjonalnych. Ze niektóre Towarzystwa nieakuratnie wywiązują się w terminach kuponowych, mało zniechęca nabywców. Kupowane nieco listów częstochowskich po 82; piotrkowskie były o 2 ruble tańsze, łódzkie około 86 za pięć — i 80 za 4 i pół proc.

Natomiast bardzo zdrożały listy, których kupony są punktualnie płacone. Listy lubelskie szły wyżej 90, płockich poszukiwano po 89; radomskie i kieleckie około 86 w płaceniu. Wszystko to dowodzi poprawy stęsunów w wielu miastach prowincjonalnych, skąd wychodził pokup“.

Kursa aptekarskie.

Na skutek licznych zapytań naszych czytelników w sprawie kursów aptekarskich w Warszawie, podajemy do ich wiadomości, że egzamina na stopień pomocnika aptekarskiego ukończyły się. Następne egzamina odbyły się maja w lipcu r. b.

Klucze od bram.

„D. W. Ztg.“ porusza projekt, aby w Warszawie, na wzór zagranicy pozwolone mieszkańcom na posiadanie kluczy od bram swych domów. Usunęłyby to dotkliwie oczekiwanie w porze nocnej na stróża, temu ostatniemu zapewniło odczynek i sumienne szą pracę w ciągu dnia.

Innowację tą należałoby również wprowadzić i w Łodzi, w której niemniej krócej trzeba wystawać przed bramami. Narazie klucze od bram powinni otrzymać posiadacze przepustek nocnych.

Sprawą tą winny zająć się Stowarzyszenia „Lokator“ i Właścicieli

Franciszek ks. Radziwiłł, naczelny komendant milicji miejskiej i zarazem prezes Komitetu obchodu 3 Maja złożył na szkołę polską 5000 rubli, jako kompensatę za zrzeczenie się Kom. Wielk. Kwesty Majowej z widowiska w dniu 3 maja w teatrze Wielkim. W wieczór trzeciego maja — zaznaczył ks. Radziwiłł — teatry muszą należeć do warstw niezamożnych.

Członkowie zarządu gminy żydowskiej w Warszawie — odbyli specjalne posiedzenie w sprawie wzięcia udziału w upamiętnieniu trzeciego maja i postanowiono do Komitetu, zarządzającego pochodem, wydelegować przedstawicieli z ramienia zarządu gminy oraz rabinatu warszawskiego, rabinów: Segala, Perlmuttera i Gut-szechtera.

Pożatem uchwalono wyznaczyć stypendjum 400 rb. rocznie dla studenta.

Plan „Wielkiej Warszawy“. Rozporządzenie J. E. gen. gubernatora warszawskiego o przyłączeniu przedmieść do Warszawy, zawiera — jak podaje „Deutsche Warsch. Zeitung“ szereg przepisów, dotyczących przyszłego planu „Wielkiej Warszawy“ który ma być wykonany z polecenia Zarządu Miasta i zatwierdzony przez prezydenta policji c. niemieckiej w porozumieniu z urzędem gubernatorskim. Z chwilą zatwierdzenia planu przez władze okupacyjne Zarząd Miasta otrzyma prawo wywłaszczenia posiadaczy gruntów, niezbędnych do regulacji według tego planu ulic i placów. Pożatem rozporządzenie zaznacza, że wzniesienie nowych budowli, przebudowywanie i nadbudowywanie oraz usuwanie starych budowli może być uskuteczni-
nie li tylko po uzyskaniu na to pozwolenia policyjnego urzędu budowlanego. Wreszcie urzędowi temu przysługuje prawo wstrzymania różnych obecnie rozpoczętych lub prowadzonych robót budowlanych aż do czasu zatwierdzenia planu „Wielkiej Warszawy“.

Wobec zapadłej decyzji co do przyłączenia do miasta przedmieść, Zarząd Miejski otrzymał od Magistratu m. Krakowa obszerny materiał i różnorodne dane w sprawie rozszerzenia granic Krakowa. Materiał ten posłuży za wskazówki przy regulowaniu tych spraw w Warszawie.

„Jednodniówka“ na Szkołę Polską. W pierwszym dniu Wielkiej Kwesty Majowej na Szkołę Polską (d. 2 maja) na ulicach Warszawy ukazała się „Jednodniówka“ literacka, wydana nakładem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich. Wobec nadesłania przez pisarzy polskich bardzo obfitego i cennego materiału do „Jednodniówki“ (np. specjalnie opracowane, ciekawe studjum nestora historyków polskiego, Tadeusza Korzona, p. t. „Oświata rządowa w Polsce zabór rosyjskiego“ i w. in.) objętość „Jednodniówki“ będzie znacznie większa, niż w roku zeszłym. Rozprzedaż „Jednodniówki“ zajmie się specjalny Komitet pań, organizowany przez pp. Zofię Lelewelową i L. Kotarbińską.

Loterja ogólnokrajowa. Główna Rada Opiekuńcza w przygotowaniu się do urządzenia ogólnokrajowej loterii na ubogich zaakceptowała wzór losów, jakie będą wydane. Cały los składać się będzie z 5 części, różniących się od siebie widoczkami pamiątkowych gmachów w główniejszych miastach Polski, a więc Warszawy (pl. Zamkowy), Krakowa (Brama Florjańska), Poznania (Ratusz), Wilna (Ostra Brama) i Lwowa (Katedra). Każdy los kosztować będzie 10 mrk., przy czem do zasadniczej tej ceny nominalnej doliczana będzie prowizja dla kolektora w sumie 3 fenigów od jednej piątej losu.

Język polski w korespondencji pocztowej. Zarząd Miejski otrzymał zawiadomienie, że gubernatorstwo zgodziło się na prowadzenie pocztowej ko-

respondencji urzędowej również i w języku polskim. Rozporządzenie powyższe odnosi się do korespondencji wewnętrznej różnych instytucji pomiędzy sobą.

Z prowincji

Δ Z Kalisza. Sprawa otwarcia gimnazjum miejskiego zbliża się do urzeczywistnienia. Od nowego roku szkolnego będą już napewno otwarte pierwsze 5 klas. Objęcie kierownictwa zaproponowano znanemu przyrodnikowi, prof. Jezierskiemu z Warszawy. Bawił on niedawno w tej sprawie w Kaliszu. Prof. Jezierski wymówił sobie czas do namysłu. Oznaczył on koszt utrzymania gimnazjum na 40,000 rb. rocznie. Podobno miasto na tak znaczne wydatki zupełnie nie było przygotowane. W marcu uruchomiona została jedna z największych, a zarazem najstarsza w Kaliszu fabryka haftów p. Frenkla.

Δ Szkolnictwo w Łżeckiem. Jak donosi „Gazeta Radomska“, wraz z uruchomieniem szkół w pow. łżeckim utworzono, jako organ ekonomicznego zarządu szkół ludowych, w każdej gminie Radę Szkolną miejscową. Rady szkolne składają się z 4 członków i przewodniczącego. Utworzono 21 rad szkolnych, na czele których stoją miejscowi księża proboszczowie.

Δ Z Dąbrowy. Codziennie prawie przywożone są partie jeńców rosyjskich oraz wło-skich. Jeńcy otrzymują roboty w kopalniach węgla.

Δ Schronisko w Falenicy. Na posiedzeniu Wydziału dobroczynności R. G. O. w dn. 4—IV r. b. — na wniosek mecenasa Stanisławskiego uchwalono prosić p. Reymontową o stałą opiekę nad schroniskiem w Falenicy.

Pani Reymontowa obowiązki tę przyjęła.

Δ Z ruchu księgarsko-oświatowego w Piotrkowskiem. (BPP). Przesunięcie linii bojowej poza granice etnograficznej Polski i zmiana w zarządzie krajem mimo całej swej prowizoryczności i licznych braków, odbiły się już dotychczas bardzo korzystnie na ruchu oświatowym i księgarskim w Królestwie Polskiem.

Porównawcze zestawienie cyfr, jakie wykazują księgi handlowe jednej tylko księgarni piotrkowskiej, p. J. Szustra starczy za najwymowniejsze teoretyczne wywody. Oto jeśli np. elementarzy polskich w ciągu roku szkolnego za czasów rządów rosyjskich nie sprzedano nigdy więcej niż 300 (trzysta) sztuk, — to obecnie, w tejże samej księgarni, w ciągu takiego samego czasu, t. j. jednego roku szkolnego, sprzedano ich przeszło jedenaście tysięcy.

Bardzo pouczającym jest również zestawienie cyfr innych księzek szkolnych, sprzedanych w tejże samej księgarni za czasów rządów rosyjskich, a w ciągu pierwszego roku okupacji austriackiej. Na 50 egz. wypisów polskich, sprzedawanych przeciętnie w ciągu jednego roku szkolnego za czasów rosyjskich, przypada w obecnym roku szkolnym już 450 egz.; na mniej, aniżeli 50 egz. popularnych dzieł Polski, sprzedawanych wówczas — przypada dzisiaj przeszło półtora tysiąca egz.

Również pokup na podręczniki z dziedziny nauk matematycznych wzrasta nieustannie, co świadczy o zainteresowaniu tutejszej ludności naukami praktycznymi, handlowo-przemysłowymi.

Z bliska i z daleka.

SS Żydzi w legionach. Lwowski „Juedische Tagblatt“ podaje w korespondencji z Włodzimierza Wołyńskiego, datowanej 26-go lutego r. b., następującą wiadomość: Odbił się tutaj pobór mężczyzn, którzy zgłosili się na ochotników do legionów polskich. Między ochotnikami były całe gromady młodzieży żydowskiej z Włodzimierza Wołyńskiego i okolicy.

SS Funt mięsa tygodniowo. Magistrat inowrocławski wydał rozporządzenie, według którego rzeźnikom wolno sprzedawać tylko funt mięsa na osobę, na razie, na podsta-

wie kart na chleb, zanim rozdane zostaną osobne karty na mięso. Osoby, które mają zapasy mięsa, nie otrzymają mięsa u rzeźników. W tym celu przygotowuje Magistrat odpowiednie listy dla rzeźników.

Teatr i Sztuka.

Uroczystość 3 Maja w teatrze Polskim.

W dniu 3 maja (w środę) teatr Polski występuje uroczyście z dwoma przedstawieniami, a mianowicie: o 3 po poł. danym będzie „Kościusko pod Racławicami“, wiecz. zaś o 7 i pół wystawionymi będą trzy utwory dramatyczne: „Konstytucja 3 Maja“ Zofii Wojnarowskiej, „Wesele“ Wyspiańskiego (scena Stańczyka z Dziennikarzem) i „Pan Tadeusz“ A. Mickiewicza („Zaręczyny trzech par“). „Uwłaszczenie włościan“, „Kochajmy się“ i „Polonez 3 Maja“).

Teatr w dniu tym przystroi się oświetleniem, będzie bogato udekorowany i wykonanym będzie hymn „Boże coś Polskę“.

Fasizj w Rosji, LONDYN. „Times“ podaje krótką notatkę, z której wynika że przez ministrów serbskich, Fasizj, oczekiwany jest w tygodniu przyszłym z całą pewnością w Piotrogradzie. Przyjazd jego zapowiadają również pisma rosyjskie.

Teatr Polski (Cegielniana 63).

— W nadechodzącą sobotę, 29 b. m., o g. 7 i pół wiecz. odegrana będzie pełna humoru komedia Beera „On chce się zabić“.

Pozostałe bilety do nabycia w kasie teatru.

— W niedzielę, o 3 po poł. po cenach popularnych, cieszący się nadzwyczajnym powodzeniem wodewil w 5 aktach ze śpiewami i tańcami „Krakowskie zuchy“.

Benefis Janiny Morskiej.

— Jutro, w niedzielę, o 7 i pół wiecz. ukaże się głośna premiera z repertuaru teatru Stanisławskiego w Moskwie „Świerszcz za kominem“, sztuka Karola Dickensa, którą na swój benefis wybrała jedna z najzamożniejszych artystek naszego teatru, Janina Morska.

Sztukę, według oryginalnego scenariusza, reżyseruje p. Jadwiga Sachnowska. Obsadę tworzą najcenniejsze siły naszego teatru.

Zainteresowanie sztuką obrzymie.

Koncert „Lutnia“.

Program wyznaczony na dzień 2 maja koncertu najstarszego w naszym mieście kulturalnego Stowarzyszenia, obejmuje między innymi produkcjami występ primadonny Opery warszawskiej p. Haliny Leskiej, znanego skrzypka wirtuozu p. Bron. Lechow-skiego, p. I. Barabaszwowej, fortepian, sympatycznej deklamatorki p. Zofii Spertinżanki, oraz p. Janusza Orlińskiego, cenionego reżysera Teatru Polskiego. Szczegóły programu podane zostaną w przeddzień koncertu.

Sądymy, iż Łódź licząc obecnością na koncercie, zadokumentuje sympatię, jakiej należy oczekiwać od naszego miasta dla najstarszej drużyny śpiewaczej polskiej. Zaznaczamy, że potowę dochodu T-wo „Lutnia“ przeznacza na rzecz Taniec Kuchen Stow. Techników. Bilety na koncert dostać można w składzie fortepianów J. Grzegorzewskiego, Piotrkowska 117.

Ruch wydawniczy.

Pro arte et studio.

Młodzież nasza akademicka wydawać zaczęła miesięcznik literacki p. t. „Pro Arte et Studio“. Wzszycie pierwszym znajdujemy: „Przedśpiew“ p. Edwarda Boy'ego, „Oda na cześć Aimee Matris warszawskiej“ p. Jul. Eismonda, „Stanze“ Vaidy'ego, „Na dziwo ludziom, na dziwo“ St. Czosnowskiego, „Qui pro quo“ p. J. St. oraz przekłady z Rabindranatha Tagory z Holderlina, p. Cz. Mossakowskiego.

W dziale krytycznym zamieszczono prace p. St. Łagi „Krytyka artystyczna jutra“, „O Nocy Listopadowej“ Siguiera, Realizm G. Flauberta w „Pani Bovary“ p. Wł. Topolńskiego. O Teatrze artystycznym pisze młode swe zachwyty p. Ema Golder. O Stein-Norbimie rzuca impresje p. T. Cie-slewski. Ładnemi wzmietami ozdobił zeszyt czasopisma p. Jan Ogorkiewicz. Mie to pismo młodzieży nie przynosi jakiegoś niezwykłych rewelacji. Wskazuje na powagę naszej studjującej młodzieży. A hasłem tej młodzieży jest: „Walka o sztukę — to walka o... człowieczeństwo.“

Szkoła polska.

Pan Steian Plewiński uzyskał koncesję na wydawanie w Lublinie dwutygodnika pedagogicznego „Szkoła polska“.

Czasopismo służyć będzie sprawie rozwoju szkolnictwa ludowego.

Jako № 20, 21 i 24 „Skarbiec Polskiego“ wyszły z druku.

Z pamiątki księżki antycznego. Wzmianka p. t. „Książka Włodyżki“ z 1861 r. przez Karola Rózyckiego.

Wzrost 17 i 18 kwietnia 1794 roku w Warszawie przez nadeźnego świadka opowiedziany w zapiskach Kamienieckiego należony oraz

Dwie rozmowy imperatora Pawła I z Tadeuszem Kościuszką w więzieniu w Petersburgu.
Nakładem księgarni W. Jakowickiego ukazały się następujące broszury:
Feliks Brodowski: Reformawłocłańska 1884 r.
Włodzimierz Wekar: Sto lat walki o oświatę w Polsce.

Skrzyżka do listów.

Do Szanownej Redakcji „Nowego Kurjera Łódzkiego“.

W imię bezstronności uprzejmie proszę o zamieszczenie niniejszego sprostowania. Zbyt długo namyślał się p. Juroszek nad odpowiedzią, ażeby rehabilitować zwycięzców b. p. ostatniego walnego zebrania kooperatywy „Robotnik“.

Wobec tego niżej podpisani stwierdzamy, co następuje:

P. Juroszek widocznie przez grzeszność dla bioku „dwuch grup“, niedosłyszał tych okrzyków, które dość głośno rozlegały się na zebraniu w sali.

Prawdą jest, że 99 procent przemówień żargonowych nie tłumaczono zupełnie na język polski.

Prawdą jest, że większość czasu pochłonięła walka konkurencji grup i kwalifikacja prawdziwej klasowości „Światła“ lub „Arfy“, aniżeli sprawy kooperatywy.

A już przypisywanie p. Beniakowi intencji rozbięcia walnego zebrania wkracza w dziedzinę przepowiedni.

Dla tych wszystkich, którzy byli uczestnikami walnego zebrania „Ścisłość“ p. J. jest arcy-humorystyczna.

Analogja „do rzeczy“ w stosunku do osób i „Związkowca“ dowodzi, że metoda dyskusji tak zwanych „świńskich ciąg“ jest środkiem wypróbowanym przez grupę p. Juroszka, któremu można odpowiedzieć słowami Wysłaniańskiego:

„Kłam sercu, nikt nie zrozumie,
Haaaaj w tłumie!
„Masz tu kaduceus, chwyć!
„Rządź
„Mac nim wodę, mac!
„Mac tę narodową kradź
„Serce truj, głowę trać...“

Aleksy Rzewski, Roman Kwiatkowski, Mieczysław Macander, Andrzej Pilecki, Stanisław Rapalski, Mieczysław Cobeł, F. Wołos, Władysław Ciołek, E. Kokorzycy.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo).
Wielka Kwatera Główna, 28 kwietnia

Wschodnia widownia wojny.

Naogół jest położenie na froncie niezmiennione. Na zakłady kolejowe i składy w Rieżyca dokonano napadu jeden z naszych statków napowietrznych, a na kilka rosyjskich przystani lotniczych, flotyle latawców.

Bałkańska widownia wojny.

Nie nowego.

Zachodnia widownia wojny.

Podczas walk w okolicy na wschodzie od Vermelles, wzięto do niewoli 46 angiłków, wśród nich kapitana oraz zdobyto 2 karabiny maszynowe i miotacz min.

W obwodzie nad Mozą, niezmiennono się nic w położeniu. Planowe ostrzeliwanie miejscowości za frontem naszym zwłaszcza Lens i przedmieści, następnie wielu wsi na południu od Somme i miasta Roye, pociągło za sobą w ostatnim tygodniu wiele ofiar wśród ludności, zwłaszcza kobiet i dzieci. Nazwiska zabitych i rannych będą jak do tej pory umieszczone w „Gazette des Ardennes“.

Po walce w powietrzu spadło po jednym latawcem nieprzyjacielskim na zachodzie od Mozy nad Bethelainville i pod Bery.

Trzeci zaś w naszym ogniu obronny pod Frapelle (na wschodzie od St. Die). Flotylla niemiecka zrzuciła wiele bomb na koszary i dworzec kolejowy w St. Menehould.

Naczelne dowództwo wojskowe.

Komunikat austriacki.

WIEDEN, (Urzędowo) 28 kwietnia.

Rosyjską widownia wojny.

Niema ważniejszych wydarzeń.

Nieruchomości i wystosować do władz odnośną rezolucję.

Cukier krajowy.

znajduje się obecnie w dostatecznej ilości we wszystkich sklepach spożywczych, sprzedających go z ramienia Delegacji Zaprowiantowania Miasta. Rzecz charakterystyczna, iż przed sklepami tymi absolutnie niema żadnych ogonków.

Przyczyną tego jest fakt, iż ludność na święta wielkanocne spotrzebowała wszystkie kartki na cukier i obecnie oczekuje nowej serii kart. (a)

Do Stawiszyna.

Druga partja dzieci wyznania ewangelickiego wysłana została na kolonje letnie do Stawiszyna. Oprócz tego zaproszono do Rypina 50 dzieci.

Roboty nad Łódką.

Roboty związane z pokryciem Łódki (budowa sklepienia) rozpoczyna się niebawem.

Wyjazd do ks. Poznańskiego.

Za pośrednictwem giełdy Pracy przy Stow. robotn. chrześc. wyjechała do księstwa Poznańskiego większa partja robotników.

Z XII Dzielnicy.

W XII dzielnicy Delegacji N. P. B., obowiązki lekarza dzielnicowego na miejsce d-ra Steinberga objął dr. Polakowski, zamieszkały przy ulicy Nawrot 1.

Cukler zagraniczny.

Firma hurtowa miejscowa Kaczmarski i Biechter otrzymała w tych dniach 10 wagonów cukru zagranicznego. Inne firmy otrzymały 7 wagonów.

Według polecenia władz sprzedaż detaliczna cukru zagranicznego musi być dokonywana w specjalnych pomieszczeniach, oddzielnie od innych artykułów spożywczych. (a)

Szkoła Sztuk Pięknych.

ul. Długa № 29

wykonywa wszelkie projekty, jako też i przyjmuje wszelkie obstalunki na dekoracje domów na dzień 3-go maja.

Szkoła Sztuk Pięknych już przyjęła kilka obstalunków udekorowania domów, jako to domu T-wa Werner, Przedpełskiego (Piotrkowska 17) itd.

O wyjazd na letniska.

Dzieli nas od sezonu letniego za ledwie dwa, trzy tygodnie. Niebawem nie jeden z łódzian zapragnie udać się na świeże powietrze na letniska podmiejskie i dalej. Ze względu jednak, że wyjazd poza obręb miasta (oprócz oczywiście letnisk z którymi jest komunikacja tramwajów elektrycznych) pociąga za sobą formalności przepustkowe—ze wszech miar pożądaną byłoby, aby R. O. G. miasta Łodzi zaopiekowała się sprawą ułatwień wyjazdów na letniska oddalone od Łodzi, — położone na linii kolei W. W.

W Warszawie sprawą wyjazdu na letniska zajęła się Rada opiekuńcza powiatu warszawskiego, która wystąpiła od władz okupacyjnych z prośbą o następujące ulgi: 1) na ułatwieniu przewozu ruchomości na letniska, na co powinny wystarczać

zaświadczenia odnośnych miejscowych rad opiekuńczych, oraz 2) na wydaniu „letnikom“ bezpłatnych długoterminowych przepustek na przejazdy.

W sprawie tej — jak nam komunikują w G. R. O. — władze okupacyjne obiecały uczynić możliwe ułatwienia.

Szczepionki przeciw zarazom trzody.

Komisja hodowlana C. T. R. po porozumieniu się z władzami zawiadania rolników, iż szczepionki przeciw zarazom trzody chlewnej — czerwonca (róży) i zarazie świńskiej (schweinepest) — mogą poszczególni rolnicy otrzymywać za pośrednictwem władz miejscowych. Z zapotrzebowaniami szczepionek należy się zwracać do poszczególnych naczelników powiatu, prezydentów policji po miastach, względnie do lekarzy weterynarii, przy czym należy podać rodzaj choroby, ilość sztuk i ich wagę. Wyżej wymienione władze zwrócą się z tym do Głównego Zarządu Weterynaryjnego przy Zarządzie Cywilnym w Warszawie (Plac Saski 6), która to władza zarządzi niezbędne nadesłanie potrzebnych szczepionek. Miejscowi weterynarze mogą dokonywać wszelkich szczepień, jednak szczepienie kulturami dozwolone, jest jedynie lekarzom weterynarii. Ze względu na wysokie ceny i brak trzody chlewnej wskazane byłoby jaknajszersze skorzystanie ze sposobności i przeszczenie prewencyjne jaknajwiększej ilości trzody od czerwonki (róży). Otrzymanie szczepionki przeciwko zarazie świńskiej możliwe jest tylko po skonstatowaniu tej choroby przez lekarza weterynarii.

Notatka prasowa.

Handlarze Dawid Michowski z Łodzi, Północna № 14 i Moses Rogoziński z Łodzi, Północna № 16 na 1 tydzień i handlarz Jakób Finkler na 2 tygodnie aresztu skazani zostali, ponieważ w podaniu swoim do Prezydium Policji twierdzili, że deputowany Pinkus załatwił się usunięciem straganów nad Łódką, dlatego, ażeby w interesie krewnego wykluczyć współzawodnictwo.

Łódź, dnia 27 kwietnia 1916 r.

Ze związków i stowarzyszeń.

× Ze Stow. handlowców chrześcjan.

O odbyło się pod przewodnictwem p. Neugebaura nadzwyczajne ogólne zebranie w sprawie organizacji kooperatywy spożywczej i organizacji taniej kuchni.

Upoważniono Zarząd do natychmiastowego wprowadzenia w czyn obu projektów.

× Stow. spożywcze „Robotnik“.

Pragnąc zapoznać ogół robotników z ideami i celami ruchu spółdzielczego, Stowarzyszenie spożywcze „Robotnik“ organizuje szereg odczytów z tej dziedziny. Pierwszy odczyt odbędzie się dnia 30 kwietnia o g. 4-ej po poł. w lokalu Tow. krzewienia oświaty (Podleśna № 1) wygłoszony zostanie przez p. A. Bryla. Wejście bezpłatne.

× Z Tow. krajoznawczego.

Proponowana na niedzielę, dnia 30 b. m. wycieczka do Lutomińska i Kazimierza—z powodów od Zarządu T-wa krajoznawczego niezależnych, odbyć się nie może. Najbliższe miesięczne zebranie członków dnia 7-go maja.

× Ze Stow. majstrów krawieckich.

Pod przewodnictwem p. Careckiego, odbyło się zebranie członków

kooperatywy. Z odczytanego sprawozdania okazuje się, iż Stow. liczy 256 członków, obrót wynosi 9,600 rb. Dochodu za czas istnienia było 487 rb.

× Ze Stow. nauczycieli żydów.

Dalszy ciąg zebrania ogólnego nauczycieli żydów odbędzie się w dniu 4 maja r. b. w lokalu klubu rzemieślniczego.

Na zebraniu tem dokonane zostaną tylko wybory członków zarządu. Stanowisko prezesa objął p. Ogór, dyrektor łódzkiego żydowskiego gimnazjum.

Ze związku dentystów techników.

Zarząd Stowarzyszenia tego opracowywa takse na różne wyroby dentystyczne celem unormowania cen.

× Nowe Stowarzyszenie kupców detalistów artykułów kolonialnych m. Łodzi.

W dniu 30 kwietnia o g. 4 po poł. przy ul. Południowej 10 zwołuje zebranie organizacyjne osób zainteresowanych. (a)

× Z Koła Starszych i Podstarszych.

W niedzielę, 30 b. m., o godz. 5 po poł. w lokalu Resursy (Widzewska 117) odbędzie się tradycyjne „jajko“, na które Zarząd Koła zaprasza P. p. Starszych i Podstarszych cechów rzemieślniczych.

× Ze Zw. Zaw. Prac. i Pracownic Krawieckich.

W dniu 30 kwietnia o godz. 3-ej po poł. w sali Rady Związków i Stowarzyszeń Robotniczych, ulica Pusta № 6 odbędzie się Ogólne Zebranie Związku Zawodowego Pracowników i Pracownic Krawieckich.

× Stowarzyszenie „Pomoc“

wraz z Ligą do zwalczania chorób zakaźnych przenoszone jest do nowego lokalu przy ul. Mikołajewskiej 22. (a)

Z Pabjanic

W dniu 25 b. m. odbyło się ogólne roczne zebranie członków Stowarzyszenia Łokciowo-galanteryjnego „Światowid“.

Zebranie to odbyło się w drugim terminie, tego samego dnia i bez względu na ilość członków było pracowite.

Zebranie zagałł prezes Stow. p. Zygmunt Trynk.

Zgromadzenie powołało jednogłośnie na przewodniczącego p. W. Pomianowskiego, który powołał na asesorów: S. Jankowskiego, E. Keila i W. Kowalskiego, a na sekretarza p. Kazimierza Smiałkowskiego.

Po odczytaniu protokołu przystąpiono do odczytania sprawozdania kasowego, z którego okazuje się, że Stowarzyszenie liczy 245 czł., kapitału 3966 rb. 79 kop. Kapitał 667 rb. 87 kop., rezerwowo 85 rb. 44 kop., zysk 422 rb. 47 kop., z czego wypłacono gratyfikacji zarządowi 170 rubli.

Towarów w sklepie znajdowało się na sumę 7565 rb. 21 kop. Stowarzyszenie należy do Związku Stowarzyszeń Współdzielczych w Warszawie z udziałem 150 rb.

Walne zebranie postanowiło nie wypłacać udziałów występującym członkom podczas wojny.

Również postanowiono nie dzielić zysku pomiędzy członków a pozostać sumę w rezerwie na wypadek strat.

Wniosek Komisji Rewizyjnej, ażeby zamiast 10 wybrać 8 czł. do za-

rządu odrzucono, motywując tem ażeby jaknajwiększa ilość ludzi wprawiała się do gospodarki społecznej.

Wybrano do Zarządu: pp. A. Dajniaka (ponownie), K. Smiałkowskiego, Z. Mikuta, W. Trzask, B. Berliowskiego.

Do Komisji Rewizyjnej powołano przez akklamację dawnych członków.

— Komitet Niesienia Pomocy Biednym postanowił zredukować zapomogi biednym z powodu tego iż fundusze znajdują się na wyczerpaniu.

— Zorganizowano Komitet obchodu 3 maja, który ma się zająć organizacją jak najuroczystsze obchodu w tym dniu. Zamierzone jest urządzenie odczytów i przedstawienia w tym dniu. (o)

Z Lutomińska.

W drugie święto Wielkiejnocy dzięki staraniom panny Marji Majewskiej odbyło się przedstawienie uczniów i uczenic p. Majewskiej. Dochód z przedstawienia przeznaczono na reparację kościoła, uszkodzonego podczas działań wojennych.

Dzieci odegrały komedię Z. Zacharkiewicz z trzech odsłonach p. t. „Królewna Basia“, następnie odtańczyły krakowiaka i poloneza. Efektowne kostjomy, staranna gra i odpowiednie dekoracje złożyły się na interesującą całość. W trzeciej części programu występowała p. Michalska, uczenica prof. Brandta, która odegrała na skrzypcach Serenadę Brage i pieśni polskie Wieniawskiego.

Z Warszawy.

;; Obchód 3 Maja w Warszawie.

W dalszym ciągu o obchodzie 3 Maja w Warszawie podajemy, co następuje:

W dniu 19 b. m. odbyło się w sali głównej Centralnego Towarzystwa Rolniczego plenarne posiedzenie Komitetu przy udziale 105 osób (przedstawicieli 63 organizacji społecznych i 15 stronnictw politycznych). Przewodniczył dyrektor J. Pomorski, przy pomocy asesorów: ks. prałata Z. Cheimickiego, p. A. Parczewskiego, dyrektora St. Libickiego i inż. Z. Chmielewskiego. Zebranie przez akklamację przyjęło następującą rezolucję:

„Obchód rocznicy 3 maja zebranie poczytuje za uroczyste święto narodowe, świadczące o naszej cześci dla wielkiej reformy, która wynika z rozbudzenia się w narodzie zdrowego poczucia państwowego, oraz jednoczące na tym gruncie wszystkich polaków“.

Dla uczczenia rocznicy 3-go maja Tow. prawidłowego myślistwa postanowiło złożyć na kwotę majową rubli tysiąc, na ręce ks. Zdz. Lubomirskiego.

Polski Winkelried.

Kto choć z średnio wykształconych ludzi nie słyszał o Arnoldzie Winkelriedzie? Czyje wyobraźni w latach szkolnych nie rozgrzewał bohater z pod Sempach? Kому nie stała przed oczyma, jak, schwyciwszy oburącz cały snop kopii nieprzyjacielskich i pogrążywszy je we własnych piersiach, wzniesła zamęt w szeregu wrogów, ułatwia do nich dostęp swym towarzyszą i otwiera im po swym trupie drogę do zwycięstwa! Czy Arnold von Winkelried istniał rzeczywiście, czy poświęcenie się jego zaważyło w samej rzeczy tak bardzo na losach bitwy—jak mówi podanie—i przyczyniło się do sprawy wybicia się na wolność szwajcarów, jest to może rzeczą drugorzędą.

Nie od jednostek zależą takie fakty: aby się one stać mogły, cały lud iść musi za swoim Winkelriedem. Nie mniej przeto wielkim jest znaczenie takich podań, jako czynników wychowawczych w duchu i tradycjach danego narodu, dla etyki patriotyzmu. Legenda o Winkelriedzie jest upostaciowaniem idei potrzeby poświęcenia dla ojczyzny, niesienia jej

ofiara taka pociągnie za sobą niewątpliwie korzyści.

Inny czyn bohaterski, zupełnie za pominięciem, na który chcę właśnie zwrócić uwagę, przypominał w swym przewodniku po ziemi kaszubskiej B. Chrzanowski—w odpowiedniej cytacie z Długosza *). Nie wspomina o nim żaden z podręczników historii polskiej, Lelewel, Zdanowicz, Dmochowski, Smoleński, Tatowir, Lewicki, Grzymałowski, Chociszewski, Pieńiążek, a wszakże to czyn, przy którego poznaniu serce młodzieńca polskiego zabije niemniej gorąco, jak u szwajcara na wspomnienie Winkelrieda i niemniej szczytną dumą piersi mu rozszerzy. Mamy tu na myśli czyn bohaterski Pawła Jasińskiego Gozdawity w bitwie z krzyżakami pod Zarnowcem w roku 1466.

Oto jak fakt ten opisuje Długosz:

„W pierwszym zaraz spotkaniu Paweł Jasiński herbu Gozdawa, dworzani królewski, na wymierzone już kopie nieprzyjaciół szybko z boku skoczywszy pomieszał je tak, iż wszystkich ciosy chybiły. Zaczem rycerze królewscy, pierwszy tworzący

zastęp, snadnie złamali przednie szyki nieprzyjaciół i wodzów ich powalili o ziemię“.

Fakt ten, wzięty ze starożytnej kroniki, jak kwiat zasuszony z zielnika, dochodzi do nas sucho, bez woli i barwy, jakiego mu mogła zachować tradycja żywa, jednak nie pozbawiony swej istotnej wartości ideowej.

Niezależnie od tego, czy czyn bohaterski Gozdawity przechylił rzeczywiście szalę zwycięstwa w bitwie pod Zarnowcem i czy pośrednio przyczynił się do ustalenia panowania polskiego na Pomorzu, pozostaje niewątpliwą i niewzruszoną istotą moralną czynu wielkiej odwagi i poświęcenia męskiego dla sprawy ojczystej (choć bohater kroku swego nie przypłacił życiem), stawiająca Jasińskiego w szeregu naszych bohaterów narodowych.

Wobec prawie współczesności omawianego faktu ze wspomnianym na początku czynem Winkelrieda (Sempach 1386; Zarnowiec 1466, wobec równej w obu przypadkach miary odwagi i poświęcenia męskiego dla dobra ojczyzny — można, sądząc, nazwać Jasińskiego pod Zarnowcem polskim Winkelriedem.

*) Jan Długosz: „Dzieje Polski“ tom V str. 133. Tłum. Mecherzowski.

W niedzielę, dnia 30 b. m., jako w rocznicę zgonu

b. p. Michała Kipperera

odbędzie się o godz. 11 i pół przed południem w Synagodze T-wa „Talmud-Tora” przy ul. Średniej № 46/48, nabożeństwo żałobne, na które krewnych i przyjaciół zmarłego niniejszym zaprasza

ZARZĄD
Łódzkiego Towarzystwa „Talmud-Tora”

Południowo-wschodnia wiadownia wojny.

Niema ważniejszych wydarzeń.

Włoska wiadownia wojny.

Nieznaczna była działalność bojowa. Położenie nie uległo zmianie.

Zastępca szefa sztabu generalnego

Hofer,

marszałek polny porucznik.

Komunikat rosyjski.

PIOTROGROD, 27 kwietnia.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 26-go kwietnia:

Front zachodni: Latawce nieprzyjacielskie rzuciły bomby na stanowiska, położone na wschód od Dyneburga, na Dyneburg, oraz na stanowiska na zachodzie od Postaw. — Artylerja była czynną na rozmaitych odcinkach.

Na południu od miasteczka Krewa odparto atak niemiecki. W tej samej okolicy przeleciały nad stanowiskami naszymi liczne latawce niemieckie. Jeden z nich został zestrzelony i spadł na nasze linje na południowo-wschodzie od Krewa.

Statki powietrzne nieprzyjaciela rzuciły bomby na dworzec kolejowy Gancewicze (28 km. na południu od Siniawki) pomiędzy dworcami kolejowymi Baranowicze i Luniniec.

Front kaukaski: Atak turecki w kierunku na Erzingian zламаł się w ogniu naszym.

Podróż admirała v. Capelle.

BERLIN, 28.4. Sekretarz stanu przy ministerjum marynarki, admirał von Capelle udał się do wielkiej kwatery głównej.

Odpowiedź Niemiec.

BERLIN, 28.4. „Berl. Tgbl.” dowiaduje się, iż nota niemiecka, która ma być przesłaną w odpowiedzi na ostatnią notę rządu amerykańskiego, w ogólnym zarysie jest już gotowa. Przepuszczają, że zostanie ona wręczona w Waszyngtonie w pierwszej połowie przyszłego tygodnia.

Zarządzenia Wilsona.

LONDYN, 28.4. „Daily News” donosi z Waszyngtonu, iż departament państwowy ostrzegł korespondentów gazet przed nadmiernym optymizmem. Prezydent zarządził dzielną przeprowadzenie cenzuru prawnego na wypadek wojny, oraz przeprowadzenie śledstwa, czy Feliks Diaz i Villa nie są popierani przez Niemców.

Kongres a wojna.

BERLIN, 28.4. „Deutsche Tagesztg.” donosi, iż w wyniku wywiadu wśród członków kongresu amerykańskiego okazało się, że 144 członków wypowiedziało się zdecydowanie przeciw zerwaniu stosunków dyplomatycznych z Niemcami, zaledwie 38 wypowiedziało się za zerwaniem, 239 odmówiło wyjawienia swego stanowiska, reszta zaś była nieobecna.

Chwiejność rządu greckiego.

LUGANO, 28.4. Ateński korespondent gazety „Secolo” potwierdza na podstawie doniesień półurzędowych, wiadomości, iż rząd grecki w sposób stanowczy odpowiedział odmowne na zabiegi serbskie, dotyczące użycia kolei żelaznych do transportu wojsk, uzasadniając swą odmowę tem, iż Lybioty to naruszenie praw zwierzchnich Grecji, a następnie spowodowałyby zatrzymanie w ruchu towarowym. Tymczasem antyrządowa „Hestia” zapewnia, że pomimo to pertraktacje toczą się w dalszym ciągu.

Grecja a koalicja.

ATENY, 28.4. Anglicy na wyspie Chios zajęli grecki urząd teler-

graficzny. Prefekt grecki początkowo usiłował stawić opór, otrzymał jednak od rządu swego polecenie, aby ograniczył się do protestu.

Prezes ministrów, Skutudis, oznajmił jednemu z przedstawicieli prasy zagranicznej, iż rząd grecki gotów jest wysadzić w powietrze linie kolejowe, gdyby czwórporozumienie nalegało na transportowanie wojsk serbskich greckimi kolejami żelaznymi.

BERLIN, 28.4. „Stampa” donosi iż czwórporozumienie nie będzie już obecnie sważało na protesty Grecji, lecz zdecydowanym jest raz na zawsze wyrzucić Grecję ze stanowiska wy-
czekującego.

BERLIN, 28.4. Nadchodzą tu z Grecji wiadomości, które mogą mieć nader doniosłe następstwa. Koalicja usiłuje za wszelką cenę wejść w posiadanie drogi żelaznej, łączącej Pireus z Larissą, chcąc w ten sposób zdobyć bezpiecznie przewóz wojsk serbskich przez terytorjum greckie.

Stan wojenny w Atenach.

WIEDEN, 27.4. Z Aten otrzymano następującą informację:
Na wniosek ministra spraw wewnętrznych, Gunariša, rada ministrów rozważyła kwestję, czy należy ogłosić w Atenach stan wojenny. Wszyscy ministrowie zgodnie oświadczyli, że środek ten jest niezbędny. Król dał swoje zezwolenie. W najbliższej przyszłości oczekiwano należy ogłoszenia stanu wojennego w Atenach.

WIEDEN, 27.4. Z Aten donoszą: Konsulowie: amerykański, holenderski, rumuński i hiszpański, przebywający dotychczas w Salonikach, zwrócili się do swoich rządów o pozwolenie opuszczenia Salonik, tymczasem zaś przenieśli się do Aten, gdzie zamierzają osiedlić się do czasu, dopóki w Salonikach trwać będą operacje wojenne.

Rosjanie pod Salonikami.

KOLONJA, 27.4. „Kolnische Ztg.” dowiaduje się przez Zurich: Według „Informazione” oddział wojsk rosyjskich uczestniczyć ma w operacjach pod Salonikami, bez względu czy układ z Rumunją co do przemarszu wojsk rosyjskich dojdzie do skutku.

Służba wojskowa w Anglii.

ROTTERDAM, 28.4. (Biuro Wolffa) Cofając niekompletny projekt o powinności wojskowej, Asquith oznajmił w Izbie niższej, iż uznaje siłę argumentów, w myśl których polityka rządu powinna stanowić jednolitą całość.

Biuro Reutersa donosi: Powszechnie panuje mniemanie, iż projekt został cofnięty dla tego, że izba wyższa pragnie rozważyć jednocześnie i jednolicie cały program rządowy, omówiony na tajnym posiedzeniu, odbytem w dniu 25 kwietnia.

Stan oblężenia w Irlandji

BERLIN, 28.4. „Vossische Zeitung” dowiaduje się z Londynu, drogą na Amsterdam, iż rząd angielski zamierza w całej Irlandji ogłosić stan oblężenia. Rozruchów jeszcze nie stłumiono, gdyż akcja wojskowa napotyka poważne trudności z powodu stanowiska administracyjnych władz irlandzkich.

Konferencja handlowa w Paryżu

PARYŻ, 28.4. Wczoraj po południu w pałacu Luksemburskim otwarto drugą parlamentarną międzynarodową konferencję handlową w obecności prezydenta Poincaré i prezesa ministrów Briand’a. Przewodniczący konferencji, Chaumet, w słowach serdecznych powitał obcych gości, a jako główny przedmiot obrad wymienił: Danie świadectwa spójni koalicji wobec Niemiec.

Trzecia kampanja zimowa?

WIEDEN. „Wiener Allgemeine Zeitung” donosi: „Daily Mail” poda-

je wiadomość ze źródła rzekomo miarodajnego, że Niemcy poczynili już wszelkie przygotowania do trzeciej kampanji zimowej.

Rosjanie idą na Bagdad.

HAGA, 28. kwietnia. Według otrzymanego tu doniesienia gazety „Daily Chronicle” wojsko rosyjskie, walczące w Persji na terenie Lusistanu, znajduje się obecnie w odległości 100 mil. angielskich od Kut el-Amara, gdy tymczasem druga armja posuwająca się drogą od Kermandżach, przekroczyła już prawdopodobnie granicę perską i maszeruje na Bagdad.

Kontrola nad wywozem amerykańskim.

HAMBURG. „Hamburger Fremdenblatt” dowiaduje się z New-Jorku z dn. 22.4. W tutejszych przemysłowych handlowych sferach mówią od dni kilku o powtórny usiłowaniu Anglii założenia w Stanach Zjednoczonych trustu zamorskiego, jak to uczyniono w Holandji.

Pogłoska ta wywołała tem większe zdziwienie, że ostatnio podobny projekt angielski został odrzucony przez Stany Zjednoczone.

Twierdzą ogólnie, że Anglja postawiła Stanom Zjednoczonym do wyboru, albo przedsięwziąć urządzenie amerykańskiego trustu zamorskiego albo też poddać się nowym przepisom blokadowym Anglii. Anglja zamierza podobno przedłużyć działalność holderskiego trustu zamorskiego i na po wojnie — co jest powodem zwalczania projektu tego w Stanach Zjednoczonych. Tutejsi przedstawiciele domów holenderskich oświadczają, że holenderski trust zamorski rzeczywiście czyni przygotowania na przedłużenie swej działalności po ukończeniu wojny.

Revolucja w Chinach.

BERLIN, Tutejsza ambasada chińska otrzymała następującą depeszę z Pekinu. Z wyjątkiem Yennan, Kwejtšau, Kuangtung i Kuangsi, panuje w pozostałych prowincjach zupełny spokój. Prowincja Szekiang przyjmuje charakter neutralny. Wojenny gubernator Nankinu wraz z przedstawicielami 17 prowincji stara się porozumieć z 5 powstańczymi okręgami. Ogłoszony w dn. 21 kwietnia dekret Juanszikaja upełnomocnia prezesa ministrów do utworzenia nowego gabinetu.

Dotychczasowi sekretarze stanu zostaną w przyszłości ministrami stanu z odpowiedzialnością. Nowy gabinet zostanie skompletowany w najbliższych dniach.

Turecja wzywa siedemnastoletnich.

KONSTANTYNOPOL, 28.4. (Biuro Wolffa): W myśl odezw ministerjum wojny, opublikowanej przez gazety tureckie, rząd wzywa mężczyzn siedemnastoletnich, by zgłaszali się dobrowolnie do służby wojskowej.

Wezwanie Przybyszewskiego.

MONACHJUM, 27.4. WAT. — „Münchener Neuste Nachrichten” zamieściły artykuł Stanisława Przybyszewskiego p. t. „Od ludu do ludu”, w którym autor wykazuje konieczność dojścia do porozumienia pomiędzy Polakami a Niemcami.

Obwieszczenie.

W celu należytego ustalenia położenia ustroju spółkowego i przedsięwzięcia środków ku dalszemu zapoczątkowaniu dalszego rozwoju instytucji kredytowych i spółkowych niniejszem wzywam wszelkie w okręgu Prezydium Policji Łódzkiego egzystujące towarzystwa wzajemnego kredytu, jakoteż tak nazywane instytucje drobnego kredytu (towarzystwa drobnego kredytu, kasy oszczędnościowo-pożyczkowe, stowarzyszenia spożywcze, ewentualne kasy pożyczkowe rzemieślnicze, związki dla zakupu, zbywania i wyrabiania, jak również związki dla urządzania mieszkań) służyć najpóźniej do 15-go maja 1916 r. w oddziale III przy Prezydium Policji na zasadzie poniżej pomieszczonego wzoru piśmienną deklaracją.

Jednocześnie do deklaracji winny być dołączone ustawy i protokół odbytego posiedzenia założenia instytucji w odpisie lub też w odcisku.

Deklaracja musi być mniej więcej następującej treści:

Data

Niżej podpisane towarzystwo (spółka) założone zostało Ustawa zatwierdzoną została przez Towarzystwo (spółka) jest (tu, trzeba wstawić, czy jest to towarzystwo wzajemnego kredytu, instytut drobnego kredytu, a mianowicie — towarzystwo drobnego kredytu, oszczędnościowo-pożyczkowa kasa, stowarzyszenie spożywcze, lub innego rodzaju spółka).

Firma towarzystwa (spółki) brzmi:

Siedzisko swoje ma w

Przedmiotem towarzystwa jest

Odpowiedzialność towarzystwa (spółki) polega

(tu trzeba wstawić, w jaki sposób towarzystwo (spółka) jest odpowiedzialne, czy odpowiedzialność ogranicza się udziałem w interesie, czy też rozciąga się na większą sumę takowego, albo, czy członkowie odpowiadają bez ograniczenia swoim całym majątkiem. Zarząd towarzystwa (spółki) tworzą

Rok sprawozdawczy danego interesu trwa od ... do ...

Do zastępstwa upoważniony jest

Łódź, dnia 20 kwietnia 1916.

Cesarsko Niemiecki Prezydent Policji

w. Oppen.

OBWIESZCZENIE.

W porozumieniu z panem gubernatorem wojennym rozporządza co następuje:

Rozporządzeniem pana naczelnego wodza na Wschodzie dotyczącego zebrań i stowarzyszeń z dnia 4 kwietnia 1915 r. (Dzien. rozp. str. 21) § 1, 2 i 7, w połączeniu z rozporządzeniem pana Generał-Gubernatora w Warszawie z dnia 8 września 1915 r. (Dzien. rozp. № 1 str. 1) § 1, wszelkie zebrań pod gołym niebem, jak również pochody na publicznych ulicach i publiczne lub prywatne zebrań, na których sprawy polityczne mają być rozstrzygane lub obradowane, bez wyjątku pod karą surową są zakazane.

Stosownie do tego wszelkie pochody publiczne, zebrań polityczne, lub inne demonstracje, zwłaszcza na dzień 1 maja, nie są dozwolone i w razie potrzeby z wszelką surowością przy użyciu siły zbrojne zostaną stłumione!

Przekroczenia surowo będą karane.

Łódź, dnia 23 kwietnia 1916 r.

Cesarsko Niemiecki Rezydent Policji

W z.

w. Bernewitz.

Ofiary.

W miejsce święconego dla biednych dzieci do dyspozycji ks. prałata Tymienieckiego składają Aleksandrostwo Kupkowie 1 rub. 50 kop.

W miejsce depeszy z życzeniami na ślub p. Marji Bednarskiej z p. Stefanem Zajkowskim na ręce ks. prałata Tymienieckiego dla biednych dzieci składają Aleksandrostwo Kupkowie 1 rub. 50 kop.

Kurs rublia.

Łódź, 29 kwietnia, 1916 r.

Na giełdzie berlińskiej płacono wczoraj za 100 rb. Mk. 177.75 (co odpowiada rb. 56.26, za 100 marek)

Po raz pierwszy w Łodzi.

Pływająca mina

sensacyjny dramat w 5-ciu akt. ze znakomitym

HARRISONEM

w głównej roli ..

Nad program:

W poszukiwaniu małpy

arcywoda i farsa z wielkimi efektami.

We wtorek, 2 maja r. . .
w Sali
Koncertowej
przy ul. Dzielnej № 18.
odbędzie się:

Koncert Lutni

panów. Bronisława Lechowskiego (skrzypce) i Janusza Orlińskiego (deklamacje), oraz chóru męskiego „Lutni“, pod dyr. p. Antoniego Michałowsko. Bilety w cenie od 20 k. do 2 r. 20 k. są do nabycia w składzie fortepianów J. Orzechowskiego (Piotrkowska 117). Początek o g. 8 w. według czasu letniego.

ze współudziałem pań: **HALINY LESKIEJ**, art. opery warsz. (śpiew), **Izy Barabaszo-wej** (fort.), **Zofji Sperlinzanki** (melodeki).

Zarząd Tow. „LUTNI“.

Hotel SAVOY
Krótka 6.

Z powodu nieprzyjazdu gości warszawskich przedstawienia benefisowe dnia 29 i 30 kwietnia nie odbędą się.

DZIELNA 18 SALA KONCERTOWA DZIELNA 18

Łódzka Orkiestra Symfoniczna W poniedziałek, dn. 1 maja 1916 r. punktualnie o godzinie 8 wieczor.

XXVII Koncert Symfoniczny (ostatni w sezonie)

BENEFISOWY. Program: część I: **Dyrygent: Zdzisław Mazurkiewicz** utwory Mendelssohna.

II część: **IX Symfonia** **Dyrygent: Zdzisław Birnbaum.**

Chóry powiększone Tow. Sp. „HAZOMIR“, przygotowane przez dyr. Zylberca, kwartet solowy: panie, Róża Tabaksblatt, Róża Laks, p. p. Gitelman i Litwin.

Bilety w cenie od 50 kop. — rb. 3., Łoże rb. 8 i 10, są do nabycia w Biurze Koncertowym „Friedberg i Koc“, Piotrkowska 90, zaś w dniu koncertu od godziny 5-ej po południu przy kasie Sali Koncertowej. 3513-1

Sprostowanie

Warszawskie Akcyjne Towarzystwo Pożyczkowe (Lombard Akcyjny) Oddziały Łódzkie: I Zachodnia 31 i II Pasaż Majera № 11 (Mikołajewska 23) podają do wiadomości, iż w wykazie numerów zastawów podlegających sprzedaży z licytacji w dniu 13 Maja 1916 r., zamieszczonym w № 114 „Nowego Kurjera Łódzkiego“ z dnia 27 Kwietnia r. b. następujące numery zostały opuszczone: i że wydrukowane.

W oddziale I Zachodnia 31.

11045, 11752, 13039, 13230, 13246, 28062, 28461, 35495, 36851, 46750, 91948, 102788, 111573, 112252, 115535, 117774, 119989, 121155, 121673, 122118, 122999, 123033, 123530, 123558, 123954, 124031, 125858, 126175, 126979, 127034, 127386, 127390, 127403, 127405, 127464, 127824, 128567, 128743, 128757, 128761, 128801, 128825, 128851, 129457.

W oddziale II Pasaż Majera II (Mikołajewska 23)

1052, 15660, 15799, 15803, 15819, 15830, 15835, 15849, 15855, 15865, 15888, 15889, 15895, 15911, 15922, 15925, 15951, 15960, 15975, 15995, 16996, 17000, 18969, 19017, 19225, 19230, 19244, 233133, 234471.

Co się niniejszym prostuje.

Jess, Kawecki i S^{ka}

Przejazd 42|44

polecają wagonowo i ze składu

Cement, Gips, Wapno

tekturę smołową, masę sklejną oraz materiały opałowe.

Teatr „Miniature“ Cegielniana 34.

pod dyr. Wandy Radosz-Modzelewskiej (art. sceny i wowskiej) pod reżyserią St. Szoslanda. Od soboty dn. 29 kwietnia zupełna zmiana programu. W sobotę i niedzielę 2 przedstawienia dziennie, I-sze o godz. 4-ej p. p. II-gie o 8-ej, w dni powszednie o 8-ej.

„Rycerz przemysłu“ sketsz w 1 akcie Kozłowski.

Wiązanka pieśni, piosenki, deklamacje, satyry, kuplety, i monologi (zupełna zmiana programu).

Nóż mojej żony arcyw. farsa w 1 akcie Bojarda.

Orkiestra pod dyr. A. Chwata. Ceny miejsc od 10 do 65 kop.

Sprzedaż RESZTEK, Cegielniana 43.

Sprzedaż z fabr. składu 40 proc. tan. n. z. w. Uwaga. Stała cena. Towar wełny z jedwabiem na bluzkę od r. 1 10 do 2 50. Szewiorta, boston, melange czar z biały i t. d. od r. 7 do 20 r. Towary męskie na ubranie i palto od r. 7 do 20 r. Materiały balowe, żalobne i towary na fartuchy i t. d. CEGIELNIANA 43 w podwórzu 4 dom od ul. Piotrkowskiej Sprzedaż tylko do godziny 3 po południu

Kursa Handlowe Stanisława Lipińskiego Piotrkowska 157.

Letni kurs wykładów. Początek 16 maja, koniec 15 września. Zapisy przyjmuje kancelarja kursów codziennie prócz sobót i niedziel od 6-ej do 8-ej wieczorem. 439-6

Z dniem 1 maja b. r. cena
koku w sprzedaży detalicznej

w **Gazowniach Miejskich w Łodzi**

ul. Targowa № 34,

zostaje obniżoną na

1 rb. 50 kop. za hektolitr.

Rutynowana nauczycielka

przypasabia prędko i celująco do niższych klas. Wycza analfabetów w krótkim czasie języka polskiego niemieckiego i rachunków. CENY NIZKIE. Benedykta 14, m. 28. 5235

Lekarz - Dentysta S. GOLDMAN

długoletnia asystentka szkoły dentystycznej i kliniki d-ra Żadiewicza.

Przyjmuje codziennie od godz. 9 rano do 1 po poł. i od 3 po południu do 7 wieczór.

19 WILSZA 19.

Lekarz Dentysta S. GORDIN

Konstantynowska 18.

Lezenie. plombowanie i usuwanie zębów bez bólu. Zęby sztuczne z podniebieniem i bez na złocie i kauczuku. Przyjm. codz. od 10-11-3-8

Obcasy skórzane

I. wirtenbaum. Piotrkowska № 95 róg Andrzeja. 10

WILLA do wynajęcia

8 minut drogi od stacji tramwaju № 3. Cienisty ogród owocowy i warzywny, przy samym lesie. Wiadomość Kostantynowska 18 u gospodyni. 3

MYDŁO

60 kop. funt, hurtem taniej u Szmalowicza, Południowa 8.

mieszkania letnie w Bolesławowie

do wynajęcia. Wiadomość Nowospacerowa 27 II piętro: od 2-3 po południu. 3

Szkoła techniczna

z językiem wykładowym polskim

w Łodzi, Pańska 9, róg Zawadzkiej.

Przedmioty wykładowe: jęz. niemiecki, polski i francuski, matematyka w zakresie kursu gimnazjalnego, przyroda, fizyka, chemja, rysunki, kalfografia, kreślenie, sztuka budowlana, elektrotechnika i mechanika. Do wstępnych oddziałów zapis kandydatów i kandydatek bez różnicy wyznania z wykształceniem elementarnym. Bliższych informacji udziela kancelaria codziennie między 3-6 3500-2

Szkoła kroju i szycia Apolonji Kopydłowskiej

Od d. 1 i 15-go maja rozpoczyna się trzymiesięczny i półroczny kurs nauki kroju i szycia i robót ręcznych za opłatą 2-oh rubli miesięcznie. Nauka mierzenia, pasowania i modelowania. Kurs nauki kroju domowego 5 rb. Po skończonym kursie uczenie otrzymują patenty. Zapis uczenie codziennie od godz. 10 do 2 pop.

Sprzedaż fasonów papierowych.

Oraz Szkoła robót ręcznych, haftu białego i kolorowego, nauka kroju i szycia bielizny. Wydają patenty na nauczycielki robót. 567-2

OGORKI KWASZONE

do sprzedania na beczki i pół beczki, St. Zarzewska № 21. Pół beczki specjalnie dla barów i restauracji. 554-4

MYDŁO

60 kop. funt. Borzykowski, Kostantynowska № 20.

Polski Z. Z. Ogrodników koła Łódzkiego poleca na

posady i roboty sezonowe swych członków i na dzierżawę. Adres: Nowy Rynek № 6 w lokalu Stowarzyszenia majstrów fabrycznych. 558-3

Ważne dla Psnów!

Czy Sz. pan miał kiedy dobrze skrojony garnitur, lub palto? Jak czasem A ja mam zawsze doskonałe; powiniem Sz. pan się ubierać u Bolesława Mizery, który otrzymał w Drezdeńskiej Akademii krawieckiej list pochwalny. Pomimo że materiały podróżowały, a jednak u Mizery można się ubrać tanio i elegancko, ul. Mikołajewska № 71 w podwórzu.

Encyklopedje, dzieła zbiorowe, artystyczne oraz klasyczne KUPUJE

Księgarnia i Czytelnia **Alfreda Straucha**, ul. Dzielna 16.

Ogłoszenia drobne:

Alia! Alia! Alia! Meble nowe i używane, w dużym wyborze, kółka metalowe, wózki i welocepedy dziecięce, wanny, krzesła wiedeńskie pierwszorządnych fabryk—poleca najtaniej magazyn mebli Władysława Romiszowskiego. Piotrkowska 116 i p. front. 541-10

A.A.A. Meble różne oraz sprzedam tanio Mikołajewska № 95 m, 27 front i piętro. 530-4

A Meble z trzech pokoi sprzedam tanio Piotrkowska 199-9. 3

A.S student politechniki. przyjmie lekcje, specjalność (Matematyka, fizyka, chemja). Łaskawe oferty w Adm. K. Ł. sub „Student“ 531-6

A kuszerka Marja Kubioka przyjmie. Piotrkowska № 107 m. 8.

A Meble bardzo tanio sprzedam Główna 11 m. 16 w oficynie. 2

Jednego przyzwolonego pana lub panią przyjmę na mieszkanie. Konstantynowska № 33 m. 7. 3

Krawiec damski z powodu kryzysu szyje elegancko kostjumo od mr. 10, palto od 8, suknie od 2. również przyjmuje bieliznę damską i męską do szycia. Pracownia R. Budzkiej Piotrkowska 17 parter. Nowe żurnale nadeszły. 565-1

Ludwik Tambowski, Brzezińska 56 przyjmuje roboty, sztyldowe pokojowe, tańcerskie, pozłotnicze i religijne wykonywa artystycznie po cenach nader przystępnych i prosi o nadesłanie jakiegokolwiek roboty

Meble rozmaite do sprzedania z powodu wyjazdu. Promenada № 9 m. 7. 562-7

Porzeczna służąca do wszystkiego umięjąca gotować. Zgłaszać się tylko ze świadectwami w Adm. K. Ł. —1

Potrzebna młoda inteligentna pan-na do pierwszorządnych interesu z językiem niemieckim. Oferty pod „K.K.“ w Adm. K. Ł. 0

Potrzebni czeladnik krawiecki, kamizelczarka i chłopiec. Ul. Mikołajewska № 31 m. 30. 3

Panienska 18 lat bez środków do życia prosi o jakiegokolwiek zajęcie. Wiadomość w N. K. Ł. dla W. W. 0

Rowery do sprzedania ul. Rzgowska № 20 front. 5

Skradzono paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Agnieszki Ryczkowskiej. 559-1

Sala zajęć Nauka wszystkich robót ręcznych, haftu białego i kolorowego. Za opłatą 25 kop. tygodniowo.

Tanio! umeblowane pokoje zaraz do wynajęcia. Ul. Anny № 19, mieszkanie 7. 555-3

Zaginiony paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Antoniego Hasenritera. 560-1

Zaginiona karta chlebowa № 55 wydana z ul. Aleksandrowskiej 155, na imię Stanisławy Kaczmarek. 1